

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lublin, dnia 15 maja 2020 r.

Poz. 2806

OGŁOSZENIE NR 1/2020
ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ W LUBLINIE

z dnia 14 maja 2020 r.

w sprawie Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Lublinie za rok 2019

Na podstawie art. 400h ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.) ogłasza się Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie za 2019 rok, zatwierdzone uchwałą Nr 21/2020 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie z dnia 30 kwietnia 2020 r., stanowiące załącznik do niniejszego ogłoszenia.

Prezes Zarządu
Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Lublinie

Paweł Gilowski

Załącznik do ogłoszenia Nr 1/2020

Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
z dnia 14 maja 2020 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
ZA 2019 ROK

Lublin, kwiecień 2020 r.

I. PODSTAWA PRAWNA PRZYGOTOWANIA SPRAWOZDANIA	3
II. ZAŁOŻENIA DO SPRAWOZDANIA	4
III. ORGANY FUNDUSZU I ICH AKTYWNOŚĆ W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM	8
IV. CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI	11
V. REALIZACJA ZADAŃ W 2019 ROKU	15
A. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ CZŁOWIEK	15
1. FINANSOWANIE DOTACYJNE.....	15
2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE	18
3. PRZEDSIĘWZIĘCIA WŁASNE	21
B. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ BIOSFERA	22
1. FINANSOWANIE DOTACYJNE.....	23
1.1 OCHRONA PRZYRODY	23
1.2 WSPARCIE SŁUŻB RATOWNICZYCH W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	27
2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE	28
3. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE	28
C. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ TECHNOLOGIA	29
1. FINANSOWANIE DOTACYJNE.....	29
2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE	31
3. PRZEDSIĘWZIĘCIA WŁASNE	31
4. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE	32
4.1 OCHRONA WÓD	32
4.1.1 Redukcja zanieczyszczeń wody	32
4.1.2 Zmniejszenie zużycia wody.....	35
4.2 OCHRONA POWIETRZA	36
4.3 OCHRONA ZIEMI.....	39
D. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ SYNERGIA	40
1. FINANSOWANIE DOTACYJNE.....	41
1.1 MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM	41
1.2 REALIZACJA PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH.....	41
2. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE	45
VI. ZAKOŃCZENIE	47

I. PODSTAWA PRAWNA PRZYGOTOWANIA SPRAWOZDANIA

Działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie (zwanego dalej „Funduszem” lub „WFOŚiGW w Lublinie”) opiera się o przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.), jak również rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1479 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2386). Opracowane przez Zarząd WFOŚiGW w Lublinie Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Lublinie za 2019 rok na podstawie art. 400k ust. 1 pkt. 7 ustawy Prawo ochrony środowiska składane jest Radzie Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie, która z kolei w oparciu o art. 400h ust. 1 pkt. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska w drodze uchwały je zatwierdza.

II. ZAŁOŻENIA DO SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Lublinie za 2019 rok stanowi podsumowanie działalności Funduszu pod kątem wykonania celów założonych w Planie działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Lublinie na rok 2019 r., zwanego dalej „Planem działalności”.

W okresie sprawozdawczym po raz pierwszy cele WFOŚiGW w Lublinie zostały założone na poziomie osi priorytetowych. Powyższe rozwiązanie umożliwiło zaplanowanie kompleksowych działań w ramach 4 wzajemnie uzupełniających się priorytetów:

- ✓ CZŁOWIEK;
- ✓ BIOSFERA;
- ✓ TECHNOLOGIA;
- ✓ SYNERGIA.

W ramach każdej osi priorytetowej zostały szczegółowo zidentyfikowane kierunki działalności Funduszu. Zakres interwencji określony na poziomie osi priorytetowych nie odwołuje się do dziedzin ochrony środowiska ale do celów zidentyfikowanych na poziomie osi. Tym samym niniejsze sprawozdanie obejmuje wykonanie kierunków Planu działalności na poziomie osi priorytetowych, w podziale na finansowanie dotacyjne, pożyczkowe oraz przedsięwzięcia współorganizowane i przedsięwzięcia własne, w zależności które wymienionych form były realizowane w ramach danej osi.

W ramach osi priorytetowej CZŁOWIEK Plan działalności na rok 2019 zakładał realizację szeregu działań z zakresu edukacji ekologicznej i propagowania kultury dbałości o środowisko. Z uwagi na charakterystykę zakresu interwencji planowaną formą wsparcia przedsięwzięć były dotacje. Kierunki interwencji zakładały realizację:

- ✓ przedsięwzięć edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedsięwzięcia kulturalnych promujących postawy prośrodowiskowe, kształtowanie kultury dbałości o środowisko, w szczególności podejmowania decyzji konsumenckich z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, a także podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia,
- ✓ infrastruktury edukacyjnej dzieci i młodzieży, w tym miniogrodów, ścieżek dydaktycznych itd.,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej parków narodowych, muzeów, ogrodów zoologicznych i ogrodów botanicznych,
- ✓ przedsięwzięć edukacyjnych z zakresu rolnictwa ekologicznego, upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej i metod oraz celów produkcji rolniczej metodami ekologicznymi,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu popularyzacji zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, w tym modelowych rozwiązań technologicznych.

Ponadto Plan działalności obejmował organizację programu stypendialnego dla młodzieży szkół średnich realizującej projekty przyrodnicze i prośrodowiskowe.

W ramach osi priorytetowej BIOSFERA zaplanowano działania z zakresu ochrony przyrody. Główną formą dofinansowania przedsięwzięć były dotacje, przewidziana została również możliwość wsparcia pożyczkowego. Kierunki interwencji finansowanych w formie bezzwrotnej zakładały realizację:

- ✓ przedsięwzięć służących zachowaniu różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt, roślin, grzybów, w szczególności w parkach narodowych, rezerwach i w innych formach obszarowych ochrony przyrody, a także ochrona pomników przyrody oraz obiektów przyrody nieożywionej,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu restytucji i reintrodukcji gatunków, rehabilitacji zwierząt dziko żyjących i wsparcia funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt, a także zwalczania gatunków inwazyjnych,
- ✓ przedsięwzięć mających na celu ograniczenie antropopresji na gatunki i siedliska poprzez optymalne ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, takich jak budowa infrastruktury transportu rowerowego o charakterze ponadlokalnym,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody realizowanych w parkach narodowych oraz realizowanych w partnerstwie z parkami narodowymi,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu monitoringu przyrodniczego,
- ✓ przedsięwzięć z zakresu przyrodniczej rewaloryzacji parków i ogrodów zabytkowych.

Ponadto Plan działalności obejmował finansowanie przedsięwzięć z zakresu zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, w tym poważnym awariom i likwidacji ich skutków, w szczególności wsparcie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego, doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska, w szczególności ochrony przeciwpożarowej w lasach.

W ramach wsparcia pożyczkowego przewidziana była możliwość wsparcia przedsięwzięć:

- ✓ z zakresu rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- ✓ dotyczące kształtowania warunków i zasad gospodarki leśnej,
- ✓ z zakresu ochrony i rozwoju ekosystemów obszarów zurbanizowanych,
- ✓ obejmujące działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

W ramach osi priorytetowej TECHNOLOGIA zaplanowano szereg działań ukierunkowanych na propagowanie i wykorzystanie nowych technologii w obszarze ochrony środowiska. Planowane kierunki interwencji finansowanych w formie bezzwrotnej zakładały w szczególności realizację:

- ✓ przedsięwzięć w zakresie projektów badawczych i badawczo-rozwojowych istotnych z punktu widzenia priorytetów ochrony środowiska, w szczególności odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii w ramach naboru na zadania z zakresu badań i rozwoju,

- ✓ przedsięwzięć z zakresu popularyzacji zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, w tym modelowych rozwiązań technologicznych w ramach naboru dotacyjnego na zadania z zakresu edukacji i propagowania kultury dbałości o środowisko.

Ponadto zaplanowana została organizacja konkursu dla innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska (Greennovations).

W ramach tej osi priorytetowej przewidziana została możliwość finansowania przedsięwzięć dotyczących:

- ✓ budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków oraz budowy kanalizacji sanitarnej,
- ✓ systemowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej,
- ✓ budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej, a także indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych, przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ✓ zmniejszenia zużycia wody i emisji ścieków w przemyśle, a także budowy zakładowych oczyszczalni/podczyszczalni ścieków przemysłowych,
- ✓ budowy, rozwoju i modernizacji infrastruktury zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych,
- ✓ zwiększania udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych,
- ✓ budowy, rozwoju i modernizacji systemów kogeneracji wysokosprawnej,
- ✓ budowy, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci ciepłowniczych,
- ✓ zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów,
- ✓ budowy, rozwoju lub modernizacji instalacji przetwarzania odpadów na surowce użyteczne, łatwo zbywalne lub półprodukty,
- ✓ optymalizacji ogólnodostępnych dla mieszkańców punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- ✓ ograniczania i unikaniu emisji powierzchniowej, a także emisji liniowej,
- ✓ odzysku energii z odpadów,
- ✓ ograniczenia energochłonności w przemyśle, w gospodarstwach domowych i sektorze publicznym, w szczególności w budownictwie,
- ✓ poprawy efektywności gospodarowania energią przez rozwój systemów magazynowania energii,
- ✓ zakupu i wyposażenia pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska.

W ramach osi priorytetowej SYNERGIA w szczególności zaplanowano finansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach wspólnych programów z NFOŚiGW. Kierunki interwencji finansowanych zakładały realizację:

- ✓ Programu Priorytetowego Czyste Powietrze,
- ✓ Programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”,
- ✓ Programu priorytetowego pn. „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”,

a ponadto:

- ✓ finansowanie dotacyjne przedsięwzięć w dziedzinie ochrony atmosfery jako działanie komplementarne i wspierające realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze,
- ✓ finansowanie monitoringu przyrodniczego,
- ✓ finansowanie przedsięwzięć instytucji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych i wyznaniowych z zakresu kształtowania postaw prośrodowiskowych i kultury dbałości o środowisko, w tym podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko, a stylem zdrowego trybu życia w ramach naboru dotacyjnego na zadania z zakresu edukacji ekologicznej i propagowania kultury dbałości o środowisko,
- ✓ finansowanie przedsięwzięć instytucji naukowych w zakresie projektów badawczych i badawczo-rozwojowych istotnych z punktu widzenia priorytetów ochrony środowiska,
- ✓ wsparcie instytucji otoczenia biznesu oraz instytucji finansowych działających w obszarze ochrony środowiska,
- ✓ wsparcie pożyczkowe przedsięwzięć podejmowanych w realizacji programów rządowych i regionalnej polityki ochrony środowiska,
- ✓ kontynuację współpracy z NFOŚiGW w sprawie powierzenia niektórych czynności w ramach Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji.

III. ORGANY FUNDUSZU I ICH AKTYWNOŚĆ W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

RADA NADZORCZA

W 2019 r. Rada Nadzorcza pracowała w 5-osobowym składzie. W skład Rady Nadzorczej wchodziło:

1. Anna Kosińska-Żywar – Przewodnicząca Rady Nadzorczej – przedstawiciel Ministra Środowiska,
2. Leszek Kowalczyk – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej – wyznaczony przez Sejmik Województwa Lubelskiego,
3. Stanisław Majdański – Członek Rady Nadzorczej – wyznaczony przez Zarząd NFOŚiGW,
4. Jakub Banaszek – Członek Rady Nadzorczej – wyznaczony przez Wojewodę Lubelskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych,
5. Leszek Żelazny – Członek Rady Nadzorczej – wyznaczony przez Wojewodę Lubelskiego.

W 2019 r. Rada Nadzorcza odbyła 13 posiedzeń, na których podjęła łącznie 144 uchwały w tym 43 uchwały w sprawie udzielenia pożyczek, 57 uchwał dotyczących udzielenia dotacji. Podjęte uchwały dotyczyły pożyczek i dotacji, których przyznanie leżało w kompetencjach ustawowych Rady Nadzorczej, a których wartość jednostkowa przekraczała kwotę 137.934,00 zł, tj. 0,5% przychodów uzyskanych przez Fundusz w roku poprzednim.

Pozostałe podjęte uchwały związane były z organizacją i funkcjonowaniem Funduszu. Spośród uchwał Rady Nadzorczej mających istotne znaczenie w tym zakresie warto wymienić uchwały w sprawie:

- ✓ zatwierdzenia „Sprawozdania finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie za 2018 r.”,
- ✓ zatwierdzenia „Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie za 2018 r.”,
- ✓ zatwierdzenia „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie przewidzianych do dofinansowania w roku 2020”,
- ✓ korekt „Rocznego planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na rok 2019” oraz „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na 2019 rok”,
- ✓ ustalenia „Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz trybu i zasad udzielania i rozliczania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie”,

- ✓ zatwierdzenia warunków finansowania w ramach realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska programów priorytetowych tj.: „Czyste Powietrze”, „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”, „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”,
- ✓ zatwierdzenia zmian warunków finansowania w ramach realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska programów priorytetowych tj.: „Czyste Powietrze”,
- ✓ wyboru oferty firmy audytorskiej do badania sprawozdania finansowego za rok 2019-2020,
- ✓ zatwierdzenia „Rocznego planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na rok 2020” oraz „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na 2020 rok”.

Ponadto Rada Nadzorcza na bieżąco kontrolowała i wspomagała prace Zarządu, analizowała stan realizacji planu działalności Funduszu w 2019 r. oraz dokonywała bieżącej analizy działalności w zakresie udzielonej pomocy, zapoznając się z informacjami o podjętych decyzjach.

ZARZĄD

W 2019 r. Zarząd Funduszu działał w składzie dwuosobowym:

1. Paweł Gilowski – Prezes Zarządu,
2. Grzegorz Grzywaczewski – Z-ca Prezesa Zarządu.

Zarząd Funduszu w 2019 r. odbył 65 posiedzeń, podejmując 793 uchwały. Wśród szczególnie istotnych uchwał podjętych przez Zarząd należy wymienić:

- ✓ uchwały w zakresie realizacji zadań Funduszu związane z wdrażaniem realizowanych wspólnie z NFOŚiGW programów priorytetowych – podjęto m.in. 40 uchwał w sprawie wyboru do dofinansowania zadań inwestycyjnych w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze (ponad 5 tys. indywidualnych decyzji o dofinansowaniu),
- ✓ uchwały zatwierdzające listy zadań przewidzianych do dofinansowania w formie pożyczek i dotacji,
- ✓ uchwały w sprawie udzielenia dotacji oraz pożyczek,
- ✓ uchwały kierujące na posiedzenie Rady Nadzorczej wnioski o udzielenie pożyczek i dotacji,

- ✓ uchwały w sprawie przekazania środków finansowych państwowym jednostkom budżetowym,
- ✓ uchwały kierujące na Radę Nadzorczą sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie finansowe Funduszu za 2018 r.,
- ✓ uchwały kierujące na Radę Nadzorczą Plan działalności oraz Roczny plan finansowy Funduszu na 2020 r.,
- ✓ uchwałę w sprawie zatwierdzenia projektu „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie przewidzianych do dofinansowania w roku 2020”,
- ✓ uchwały w sprawie przystąpienia Funduszu do współorganizacji wydarzeń mających na celu edukację ekologiczną oraz promocję zasad ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,
- ✓ uchwały zatwierdzające regulaminy konkursów ogłaszanych przez Fundusz.

Członkowie Zarządu uczestniczyli w naradach i spotkaniach, m.in. z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Klimatu, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także w naradach prezesów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W szerokim zakresie realizowana była współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego województwa lubelskiego, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz instytucjami ochrony przyrody, nauki, edukacji ekologicznej i kultury.

IV. CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI

Podstawę gospodarki finansowej Funduszu w 2019 r. stanowiły: Roczny plan finansowy oraz Plan działalności, uchwalone przez Radę Nadzorczą WFOŚiGW w Lublinie w listopadzie 2018 r., korygowane następnie w styczniu, lutym, marcu, czerwcu, lipcu i listopadzie 2019 r.

Plan finansowy przewidywał przychody łącznie ze spłatą rat pożyczek na poziomie 62.545.000,00 zł. Faktyczne wykonanie wyniosło 75.363.356,00 zł i było wyższe od planowanego o 12.818.356,00 zł (20,5%). W 2019 r. Fundusz zrealizował rozchody i koszty w kwocie 86.575.509,00 zł. W stosunku do wartości planowanych wykonanie rozchodów było niższe o 24.578.491,00 zł (22,1%).

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, WFOŚiGW w Lublinie sporządził na koniec 2019 r. roczne sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem badania przez biuro audytorskie. Sprawozdanie uzyskało pozytywną opinię biegłego rewidenta. Bilans oraz rachunek zysków i strat przedstawiają poniższe tabele.

Bilans na dzień 31.12.2019 r. i jego dynamika w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie		2018	2019	% 4 : 3
1	2		3	4	5
AKTYWA					
A	AKTYWA TRWAŁE		126 855 871	135 609 810	106,9
I	Wartości niematerialne i prawne		81 687	43 971	X
	I	Inne wartości niematerialne i prawne	81 687	43 971	X
II	Rzeczowe aktywa trwałe		960 650	1 025 113	106,7
	I	Środki trwałe	960 650	1 025 113	106,7
		Grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania)	95 838	95 838	100,0
		Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	734 815	691 384	94,1
		Urządzenia techniczne i maszyny	126 064	198 612	157,5
		Środki transportu	0	0	X
		Inne środki trwałe	3 933	39 279	X
III	Należności długoterminowe		125 117 754	133 862 763	107
		Od pozostałych jednostek	125 117 754	133 862 763	107
IV	Inwestycje długoterminowe		695 780	677 962	97,4
		Udziały i akcje	695 780	677 962	97,4
B	AKTYWA OBROTOWE		133 872 645	165 843 177	123,9
I	Zapasy		0	0	X
II	Należności krótkoterminowe		61 327 483	61 836 135	100,8
	I	Należności od pozostałych jednostek	61 327 483	61 836 135	100,8

		z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty do 12 m-cy	7 058	2 922	41,4
		z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społ.	0	0	X
		inne	61 320 425	61 833 213	100,8
	III	Inwestycje krótkoterminowe	72 403 925	103 960 168	143,6
	1	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	72 403 925	103 960 168	143,6
		środki pieniężne w kasie i na rachunkach	8 403 925	11 460 168	136,4
		inne środki pieniężne	64 000 000	92 500 000	144,5
	IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	141 237	46 874	33,2
AKTYWA RAZEM			260 728 516	301 452 986	115,6

PASywa

A KAPITAŁ (FUNDUSZ) WŁASNY		254 154 449	249 092 314	98,0
I	Kapitał (fundusz) podstawowy	235 101 509	235 101 509	100,0
II	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	10 367 478	19 052 940	183,8
III	Zysk (strata) netto	8 685 462	- 5 062 134	-58,3
B ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA		6 574 067	52 360 672	796,5
I	Rezerwy na zobowiązania	0	0	X
1	Pozostałe rezerwy	0	0	X
II	Zobowiązania długoterminowe	0	0	0,0
2	Wobec pozostałych jednostek	0	0	0,0
	kredyty i pożyczki	0	0	0,0
III	Zobowiązania krótkoterminowe	6 574 067	52 360 672	796,5
1	Wobec pozostałych jednostek	6 568 841	52 347 370	796,5
	kredyty i pożyczki	6 035 033	0	X
	inne zobowiązania finansowe	1 580	51 661 313	X
	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności do 12 m-cy	50 695	30 800	60,8
	z tytułu podatków, ceł ubezpieczeń i innych świadczeń	304 220	454 204	149,3
	z tytułu wynagrodzeń	177 313	201 053	113,4
	inne	0	0	X
2	Fundusze specjalne	5 226	13 302	254,5
IV	Rozliczenia międzyokresowe	0	0	X
	Inne rozliczenia międzyokresowe	0	0	X
PASYWA RAZEM		260 728 516	301 452 986	115,6

W porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost aktywów Funduszu o 40.724.470,77 zł (15,6%) oraz należności z tytułu wypłaconych pożyczek o 6.536.461,00 zł (3,6 %). Majątek Funduszu jest finansowany w 83% przez fundusze własne oraz w 17% przez zobowiązania. Na koniec 2019 r. stan funduszu własnego wynosił 249.092.314,00 zł.

Rachunek zysków i strat za 2019 r. i jego dynamika w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	% 4 : 3
1	2	3	4	5
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	20 005 181	9 540 832	47,7
I	Oplaty i kary ekologiczne	19 979 558	9 514 176	47,6
II	Pozostałe przychody	25 623	26 656	104,0
B.	Koszty działalności operacyjnej	18 631 856	21 900 467	117,5
I	Wydatki związane z finansowaniem ochrony środowiska	12 075 463	12 137 883	100,5
	- dotacje oraz dopłaty do oprocentowania kredytów	10 894 824	10 247 742	94,1
	- umorzenia ustawowe pożyczek	1 180 639	431 997	36,6
	- nagrody na rzecz ochrony środowiska	0	1 458 144	X
II	Koszty funkcjonowania organów i biura	6 556 393	9 762 584	148,9
1	Amortyzacja	218 907	311 335	142,2
2	Zużycie materiałów i energii	126 007	224 047	177,8
3	Usługi obce	498 128	1 298 927	260,7
4	Podatki i opłaty	45 605	80 492	176,5
5	Wynagrodzenia	4 811 488	6 361 635	132,2
6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia w tym:	758 798	1 142 970	150,6
7	emerytalne	370 912	548 515	147,9
8	Pozostałe koszty rodzajowe	97 463	343 178	352,1
C.	Zysk (strata) na sprzedaży (A - B)	1 373 325	-12 359 635	-900
D.	Pozostałe przychody operacyjne	113 009	56 889	50,3
I	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	30 366	0	X
II	Dotacje	0	0	0,0
III	Inne przychody operacyjne	82 643	56 889	68,8
E.	Pozostałe koszty operacyjne	9 050	8 439	93,2
F.	Zysk (strata) na działalności operacyjnej (C + D - E)	1 477 284	-12 311 185	-833,4
G.	Przychody finansowe	7 468 702	7 302 758	97,8
I	Dywidendy i udziały w zyskach	0	0	X
II	Odsetki	7 436 448	7 302 758	98,2
III	Zysk ze zbycia inwestycji	0	0	X
IV	Aktualizacja wartości inwestycji	32 254	0	X
V	Inne	0	0	X
H.	Koszty finansowe	260 524	53 707	20,6
I	Odsetki	99 552	35 890	36,1
II	Aktualizacja wartości inwestycji	140 526	17 817	12,7
III	Inne	20 446	0	X
I.	Zysk (strata) brutto z działalności gospodarczej (F + G - H)	8 685 462	-5 062 134	-58,3
J.	Podatek dochodowy	0	0	X

K.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0	0	X
L.	Zysk (strata) netto (I-J-K)	8 685 462	-5 062 134	-58,3

W związku z obowiązującymi przepisami, do „*przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi*” zaliczane są wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, kary otrzymywane z WIOŚ, natomiast do kosztów działalności operacyjnej wliczone zostały wypłacone dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych oraz przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, umorzenia pożyczek, a także koszty związane z utrzymaniem biura.

Przychody ogółem, mające wpływ na wynik finansowy wynosiły 16.900.479,19 zł i były niższe od przychodów ogółem w 2018 r. (o 10.686.413,31 zł).

Ogółem koszty mające wpływ na wynik finansowy wyniosły 21.962.613,39 zł w 2019 r. i były wyższe od kosztów ogółem w 2018 r. o 3.061.183,30 zł.

Spadek przychodów w porównaniu do roku poprzedniego o 10.686.413,00 zł oraz wzrost kosztów o 3.061.183,00 zł spowodował wygenerowanie straty netto.

V. REALIZACJA ZADAŃ W 2019 ROKU

A. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ CZŁOWIEK

1. FINANSOWANIE DOTACYJNE

Działalność WFOŚiGW w Lublinie w obszarze osi priorytetowej CZŁOWIEK objęła przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej oraz propagowania kultury dbałości o środowisko. Działania w tym obszarze Fundusz wdrażał poprzez wsparcie dotacyjne zadań realizowanych głównie przez organizacje pozarządowe, społeczne i wyznaniowe oraz poprzez organizację lub współorganizację przedsięwzięć kulturalnych i edukacyjnych.

Nabór wniosków na zadania dotacyjne prowadzony był w trybie ciągłym. W okresie sprawozdawczym zawarto **52** umowy na łączną kwotę dofinansowania **2.758.478,00 zł**. Wspierane przez Fundusz zadania służyły kształtowaniu postaw proekologicznych społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, upowszechnianiu wiedzy ekologicznej i inspirowaniu do praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska. Zadania dotacyjne realizowane w osi priorytetowej CZŁOWIEK zawierały się w dziedzinie **Edukacja Ekologiczna**. W ramach tej osi nie były udzielane pożyczki.

Przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne adresowane do dzieci i młodzieży szkolnej

W 2019 r. Fundusz dofinansował szereg przedsięwzięć edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. Wspierane przez Fundusz zadania służyły kształtowaniu postaw proekologicznych dzieci i młodzieży, upowszechnianiu wiedzy ekologicznej i inspirowaniu do praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska. Największym zainteresowaniem ze strony dzieci i młodzieży szkolnej cieszyły się konkursy i olimpiady. Na ich organizację wydatkowano łącznie **54.585,00 zł**.

Największą ilość uczestników objęły:

- ✓ Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Ekologicznej pn. „Blżej pszczół”, organizowany przez Fundację Rozwoju KUL;
- ✓ Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej pn. „Młodzież zapobiega pożarom” – Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP województwa lubelskiego;
- ✓ Olimpiada Wiedzy Ekologicznej pn. „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski” – Województwo Lubelskie – Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Przedsięwzięcia kulturalne promujące postawy prośrodowiskowe, kształtowanie kultury dbałości o środowisko, w szczególności podejmowania decyzji konsumenckich z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, a także podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia

W ramach przedsięwzięć promujących postawy prośrodowiskowe oraz kształtowanie kultury dbałości o środowisko wsparcie uzyskały, m.in. inicjatywy kół gospodyń wiejskich Lubelszczyzny. Na ich organizację przeznaczono łącznie **58.616,00 zł**.

Największą ilość uczestników objęły konferencje:

- ✓ „Zrównoważony rozwój w oparciu o zasoby środowiska”;
- ✓ „Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska”;
- ✓ „Tradycja, kultura i ochrona środowiska”.

W ramach edukacji ekologicznej ukierunkowanej na racjonalną gospodarkę odpadami oraz podejmowanie decyzji konsumenckich z punktu widzenia zasobów przyrodniczych Fundusz dofinansował:

- ✓ emisję 10 audycji radiowych z cyklu „EKO - PASJONACI” na antenie Katolickie Radio Zamość oraz wydanie publikacji prasowej „Roztoczański Głos” w nakładzie 10 000 egz.,
- ✓ publikację na kanale YouTube 6 filmów pt. „Jak segregować odpady? Studenci udzielą porady”. Beneficjentem zadania było stowarzyszenie „EkoLubelszczyzna”.

Na realizację zadań Fundusz wydatkował kwotę **95.297,00 zł**.

Infrastruktura edukacyjna dzieci i młodzieży

W ramach niniejszego kierunku działalności w okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł **4** umowy o dofinansowanie, na które wydatkowano kwotę **76.648,00 zł**. W ramach zawartych umów zostały zrealizowane następujące przedsięwzięcia:

- ✓ Zagospodarowanie terenu bazy edukacyjnej ostoji konika biłgorajskiego w miejscowości Szklarnia – zrealizowane przez Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych;
- ✓ „Zakup pomocy dydaktycznych na ścieżce dydaktycznej w parku przypałacowym” – zadanie zrealizowane przez Samodzielne Publiczne Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dzieci w Krasnobrodzie;
- ✓ Utworzenie ścieżki edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej „Współczesny koń w kształtowaniu środowiska miejskiego” – zadanie zrealizowane przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie;
- ✓ „Program propagowania kompostowania odpadów biodegradowalnych na terenie szkół oraz przedszkoli” – zadanie zrealizowane przez Miasto Radzyń Podlaski.

Przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej parków narodowych, muzeów, ogrodów zoologicznych i ogrodów botanicznych

W okresie sprawozdawczym Fundusz dofinansował **4** projekty realizowane przez parki narodowe na łączną kwotę **223.599,00 zł**. Wsparcie uzyskały następujące przedsięwzięcia:

- ✓ „Działania z zakresu edukacji ekologicznej w Poleskim Parku Narodowym”,
- ✓ „Rozwój bazy edukacyjnej Poleskiego Parku Narodowego”,
- ✓ „Wydanie książeczki dla dzieci „W krainie żurawia” zrealizowane przez Poleski Park Narodowy”,
- ✓ Projekt edukacyjny związany z 45-leciem Roztoczańskiego Parku Narodowego pn. „W służbie ochrony przyrody”.

Przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu rolnictwa ekologicznego, upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej i metod oraz celów produkcji rolniczej metodami ekologicznymi

W okresie sprawozdawczym dofinansowanie uzyskał projekt, pn. „Kampania edukacyjna na temat racjonalnego prowadzenia gospodarki rolnej przyjaznej środowisku” realizowany przez Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego. W ramach projektu zorganizowano dwie konferencje pn. „Stan gleb i efektywne gospodarowanie nawozami na terenie powiatu tomaszowskiego” oraz „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”. W ramach dotacji wydatkowano kwotę **60.600,00 zł**.

Przedsięwzięcia z zakresu popularyzacji zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, w tym modelowych rozwiązań technologicznych

Zadania związane z realizacją niniejszego celu zawierają się w opisie osi priorytetowej TECHNOLOGIA (cel komplementarny dla obydwu osi).

Bardzo istotnym kierunkiem działań w okresie sprawozdawczym było wspierania zadań wspomagających realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. W obszarze osi priorytetowej CZŁOWIEK kierunek ten był realizowany poprzez wsparcie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym. Zadania te miały na celu uświadomienie społeczeństwa o zagrożeniach dla zdrowia i środowiska wynikających z niewłaściwego ogrzewania domów, zmianę mentalności, eliminację nieprawidłowych zachowań, wdrażanie prawidłowych postaw i nawyków. Istotnym elementem wspartych zadań było przedstawienie możliwości i zasad dofinansowania przedsięwzięć związanych z wymianą starych kotłów na paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła oraz poprawą efektywności energetycznej domów. Dofinansowanie uzyskały głównie przedsięwzięcia realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe. W 2019 r. Fundusz zawarł 14 umów o dofinansowanie na zadania w zakresie ochrony powietrza i walki ze smogiem. Były to m.in. akcje:

- ✓ „Czyste powietrze w województwie lubelskim”;
- ✓ „Oddech dla Lublina i Lubelszczyzny – Kampania antysmogowa na rzecz redukcji zachowań pogarszających jakość powietrza, związanych z niską emisją z indywidualnych instalacji grzewczych;
- ✓ „Ekointerwencje w Dzielnicy Dziesiąta”;
- ✓ „Bądź Eko”;
- ✓ „Efektywność energetyczna a CO₂”;
- ✓ „Miej wpływ na to czym oddychasz”.

Łączna kwota udzielonego dofinansowania wyniosła **1.356.828,00 zł**. Działaniami w ramach kampanii informacyjnej objęto ponad **14 tysięcy osób**.

PODSUMOWANIE:

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Edukacja ekologiczna)

FORMA POMOCY	DOTACJA	DOTACJA W RAMACH PJB	ŁĄCZNIE
Liczba zawartych umów (szt.)	52	0	52
Wartość dofinansowania (zł)	2 758 478	0	2 758 478

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta (Dziedzina: Edukacja ekologiczna)

KATEGORIA BENEFICJENTA	DOTACJA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Fundacje	14	1 669 498
Parki narodowe	4	337 720
Jednostki samorządu terytorialnego	13	255 916
Stowarzyszenia	8	245 669
Jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych	6	137 425
Uczelnie wyższe	2	45 830
Koła gospodyń wiejskich	2	37 140
Ochotnicze straże pożarne	1	11 000
Sanatoria rehabilitacyjne	1	10 000
Ośrodki kultury	1	8 280

2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE

W ramach realizacji „Strategii działania WFOŚiGW w Lublinie na lata 2017-2020 r.”, w okresie sprawozdawczym Fundusz wspierał wydarzenia mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej oraz przybliżenie zasad zrównoważonego rozwoju mieszkańcom województwa lubelskiego. Współpraca z mediami, organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, uniwersytetami oraz jednostkami naukowo-badawczymi polegała na współorganizacji konkursów, konferencji oraz innych inicjatyw.

Przedstawiciele Zarządu aktywnie reprezentowali Fundusz podczas wydarzeń przybliżając uczestnikom działalność Funduszu oraz informowali o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

W okresie sprawozdawczym Fundusz był współorganizatorem następujących inicjatyw i wydarzeń ukierunkowanych na edukację ekologiczną:

- ✓ Konferencja merytoryczna pn.: „Przestępstwa Przeciw Środowisku”. Wydarzenie odbyło się w dniu 21 stycznia 2019 r., w gmachu Sejmu RP. Organizatorem głównym było Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konferencja zapoczątkowała cykl spotkań mających na celu wymianę doświadczeń prowadzącą do zmian legislacyjnych dla poprawy wykrywalności i zapobiegania przestępstwom przeciw środowisku. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli Marszałek Sejmu RP, Minister Sprawiedliwości, Główny Inspektor Ochrony Środowiska oraz Komendant Główny Policji.
- ✓ Akcja pn. „Drzewko za makulaturę”. Wydarzenie odbyło się dwukrotnie, w kwietniu i październiku 2019 r., a organizatorem był Kurier Lubelski. Celem akcji była popularyzacja idei recyklingu wśród mieszkańców województwa lubelskiego. Akcja była szeroko promowana w prasie lokalnej („Kurier Lubelski” oraz „Nasze Miasto”), w radiu („Radio Lublin”, „Radio Free”) oraz mediach elektronicznych, co miało wpływ na duże zainteresowanie społeczeństwa. Mieszkańcy Lubelszczyzny w zamian za makulaturę otrzymali sadzonki drzew, które przekazała Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych.
- ✓ Obchody „Dnia Ziemi” i „Dnia Geografa”. Organizatorem obchodów był Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wydarzenie zostało zorganizowane 26 kwietnia 2019 r. i miało na celu edukację ekologiczną i propagowanie działań proekologicznych oraz idei odpowiedzialności za środowisko. Przeprowadzono liczne warsztaty, zajęcia terenowe, pokazy, gry, zabawy i konkursy adresowane do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych Lubelszczyzny.
- ✓ Konferencja naukowa pn.: „Kazimierski Park Krajobrazowy – 40 lat i co dalej?”. Organizatorem wydarzenia był Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych. Konferencja odbyła się w dniach 9-10 maja 2019 r., uczestniczyli w niej przedstawiciele samorządu lokalnego oraz naukowcy i pracownicy ochrony przyrody z całego kraju. Podczas konferencji propagowano ochronę Parku, przedstawiono jego walory przyrodnicze oraz możliwości rozwoju i wykorzystania w duchu zrównoważonego rozwoju. W wyniku konferencji rozpowszechniono szereg publikacji i materiałów promocyjnych przedstawiających walory przyrodnicze Parku.
- ✓ Wydarzenie „Święto Parków Krajobrazowych Województwa Lubelskiego”, edukacja przyrodnicza dzieci i młodzieży w plenerze. Organizatorem akcji był Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych. Wydarzenie odbyło się w dniu 2 czerwca 2019 r. w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym. W trakcie wydarzenia popularyzowano wiedzę na temat dziedzictwa przyrodniczego lubelskich parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu,

zorganizowano warsztaty i konkursy przyrodnicze dla dzieci i młodzieży, opublikowano przewodnik, album oraz komiks opisujące walory przyrodnicze Parku.

- ✓ Konferencja naukowa pn.: „Nauka dla zrównoważonego rozwoju”. Wydarzenie odbyło się w dniach 12-13 czerwca 2019 r. w Lublinie, a jego organizatorem był Wydział Agrobioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego. W trakcie konferencji przedstawiono m.in. tematy związane z wykorzystaniem energii odnawialnej w rolnictwie, badaniami nad wpływem gospodarki rolno-środowiskowej na degradację i rewitalizację środowiska.
- ✓ Konkurs pn.: „Najpiękniejsza Posesja Powiatu Lubelskiego”. Organizatorem konkursu był Powiat Lubelski. Celem konkursu było m.in. propagowanie działań proekologicznych wśród mieszkańców województwa lubelskiego, w szczególności ekologicznego sposobu gromadzenia odpadów oraz zagospodarowania ścieków bytowych, a także wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- ✓ „I Wojewódzkie Święto Miodu”. Organizatorem głównym wydarzenia, które zostało zorganizowane na Starym Mieście w Lublinie w dniu 25 sierpnia 2019 r., był Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Lublinie. Wśród współorganizatorów był także Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego. Wydarzenie, które cieszyło się wielkim zainteresowaniem społeczeństwa. Celem głównym uroczystości było kształtowanie postaw prośrodowiskowych i kultury dbałości o środowisko. Przedstawiano związek między kulturą dbałości o środowisko, a stylem zdrowego trybu życia, a także potrzebę chronienia pszczół i podejmowania decyzji konsumenckich z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych.
- ✓ „VII Lubelskie Dni Kultury Łowieckiej”. Wydarzenie zorganizował Polski Związek Łowiecki w dniu 7 września 2019 r. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli Minister Środowiska, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Łowczy Krajowy. Wydarzenie zostało zorganizowane w Muzeum Wsi Lubelskiej i miało charakter otwarty. W trakcie imprezy popularyzowano walory przyrodnicze Lubelszczyzny oraz propagowano ochronę i możliwości wykorzystania przyrody w duchu rozwoju zrównoważonego.
- ✓ Konferencja „Energie Miasta”. Wydarzenie odbyło się w dniu 4 grudnia 2019 r., w siedzibie Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Lublinie, który równocześnie był organizatorem głównym wydarzenia. Wśród współorganizatorów był także Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki. Celem konferencji było propagowanie dobrych praktyk w zakresie ekologicznego i zrównoważonego projektowania architektonicznego, biorąc pod uwagę czynniki środowiskowe, zmiany klimatyczne, czy oszczędność energetyczną – w konferencji jako prelegenci uczestniczyli wybitni polscy specjaliści i eksperci w dziedzinie urbanistyki.
- ✓ Akcje informacyjno-promocyjne pn.: „Koalicja Antysmogowa” oraz „Akcja Segregacja”. Organizatorem obydwu akcji był Kurier Lubelski. Inicjatywy były szeroko promowane w mediach tradycyjnych – radio, gazety, telewizja oraz

internetowych i skierowane były do mieszkańców województwa lubelskiego. Pierwsza z akcji przeprowadzona była w lutym i marcu 2019 r., czyli w miesiącach, kiedy szczególnie często spotykane jest zjawisko smogu, i miała na celu uświadomienie społeczeństwu, że każdy ma wpływ na jakość powietrza którym oddychamy. Przedstawiano również zasady finansowania przedsięwzięć w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Druga akcja informacyjna została przeprowadzona w kwietniu i przybliżyła społeczeństwu zasady systemu selektywnej zbiórki odpadów. W wyniku akcji powstały materiały prasowe, wyemitowano spoty edukacyjno-informacyjne oraz wywiady z ekspertami. Fundusz był Partnerem głównym obydwu akcji.

3. PRZEDSIĘWZIĘCIA WŁASNE

Działania z zakresu edukacji ekologicznej były również finansowane przez WFOŚiGW w Lublinie w ramach konkursu dla szkół podstawowych oraz programu skierowanego do młodzieży i nauczycieli szkół ponadpodstawowych.

Program Stypendialny pn. „Lider wiedzy i ochrony środowiska” dla młodzieży i nauczycieli (opiekunów dydaktycznych) szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego

Program realizowany we współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie został ogłoszony w dniu 4 czerwca 2019 r. Jego celem było wsparcie uczniów i nauczycieli liceów ogólnokształcących i techników w zakresie edukacji ekologicznej oraz realizacji projektów przyrodniczych i prośrodowiskowych.

Warunkiem uczestnictwa w Programie było zdobycie wysokich ocen z przedmiotów przyrodniczych oraz wykonanie szeregu zadań i aktywności związanych z ekologią i ochroną środowiska. Do programu przystąpiło 46 szkół z województwa lubelskiego, z czego 35 spełniło formalne i merytoryczne wymagania określone w Regulaminie Programu.

W dniu 3 października 2019 r. zorganizowano konferencję naukową w Zwierzyńcu, na którą zaproszono uczestników programu wraz z nauczycielami i dyrektorami szkół. W wykładach z zakresu nauk przyrodniczych udział wzięło ponad 80 osób.

W ramach uroczystego finału, który miał miejsce 4 grudnia 2019 r. w Zamościu, laureaci Programu i ich opiekunowie otrzymali certyfikaty, dyplomy, książki oraz nagrody pieniężne. W uroczystości wzięli udział pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS w Lublinie i Poleskiego Parku Narodowego. W wydarzeniu wzięło udział ponad 300 osób.

Na realizację Programu Fundusz przeznaczył kwotę: **245.000,00 zł.**

Konkurs pn. „25 na piątkę z plusem! Konkurs dla szkół podstawowych dla uczczenia 25-lecia WFOŚiGW w Lublinie”

WFOŚiGW w Lublinie sfinansował w okresie sprawozdawczym utworzenie 25 pracowni biologicznych w szkołach podstawowych w ramach konkursu pn. „25 na piątkę z plusem! Konkurs dla szkół podstawowych dla uczczenia 25-lecia WFOŚiGW w Lublinie”, który został rozstrzygnięty pod koniec 2018 r. Celem konkursu było podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży, zarówno poprzez promowanie pozytywnych postaw i zachowań w obszarze ochrony środowiska i przyrody, jak również uświadamianie zagrożeń płynących z nieodpowiedzialnego gospodarowania zasobami środowiska naturalnego. Nagrodą główną w konkursie było wyposażenie pracowni biologicznych w szkołach, zgodnie z warunkami realizacji podstawy programowej dla przedmiotu biologia. Tym samym WFOŚiGW w Lublinie komplementarnie zrealizował cel dotyczący finansowania infrastruktury edukacyjnej dzieci i młodzieży szkolnej.

Fundusz na ten cel przeznaczył kwotę: **873.144,00 zł.**

PODSUMOWANIE:

Działania własne w ramach osi priorytetowej CZŁOWIEK

NAZWA	Liczba laureatów	Wartość nagród (zł)
<i>Program Stypendialny pn. „Lider wiedzy i ochrony środowiska” dla młodzieży i nauczycieli (opiekunów dydaktycznych) szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego</i>	70	245 000
<i>Konkurs pn. „25 na piątkę z plusem! Konkurs dla szkół podstawowych dla uczczenia 25-lecia WFOŚiGW w Lublinie”</i>	25	873 144

B. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ BIOSFERA

Działalność WFOŚiGW w Lublinie w obszarze osi priorytetowej BIOSFERA objęła finansowanie zadań dotyczących:

- ✓ OCHRONY PRZYRODY (Dziedzina: Ochrona przyrody);
- ✓ WSPARCIA SŁUŻB RATOWNICZYCH W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA (Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków);

Działania związane z ochroną przyrody były finansowane w formie **dotacji**, natomiast zadania ukierunkowane na wsparcie służb ratowniczych w zakresie ochrony środowiska wspierane były zarówno w formie **dotacji**, jak i **pożyczek**.

1. FINANSOWANIE DOTACYJNE

1.1 OCHRONA PRZYRODY

W okresie sprawozdawczym w obszarze ochrony przyrody zawarto 55 umów dotacji na kwotę **1.356.691,00 zł**, w tym **135.000,00 zł** w ramach przekazania środków finansowych państwowym jednostkom budżetowym (procedura PJB, 2 umowy).

Przedsięwzięcia służące zachowaniu różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt, roślin, grzybów, w szczególności w parkach narodowych, rezerwach i w innych formach obszarowych ochrony przyrody, a także ochrona pomników przyrody oraz obiektów przyrody nieożywionej

W 2019 r. na przedsięwzięcia związane z zachowaniem różnorodności biologicznej oraz czynną ochroną gatunków i siedlisk przyrodniczych Fundusz przeznaczył największą pulę środków – **612.641,00 zł**. W celu realizacji niniejszego kierunku działalności w okresie sprawozdawczym zostało zawartych 6 umów dotacji z:

- ✓ Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Lublinie;
- ✓ Poleskim Parkiem Narodowym;
- ✓ Roztoczańskim Parkiem Narodowym;
- ✓ Lubelskim Towarzystwem Ornitologicznym;
- ✓ Towarzystwem Przyrodniczym „Bocian” (2 umowy).

Dofinansowane projekty służyły zapewnieniu właściwego stanu ochrony m.in. takich gatunków zwierząt jak: bocian biały, bocian czarny, ostrygojad, kulik wielki, błotniak łąkowy, gadożer, orlik krzykliwy, bielik, głuszec, żółw błotny, rzekotka drzewna, gniewosz płamisty oraz roślin: obuwik pospolity, kosaciec syberyjski, listera jajowata, lilia złotogłów, wierzba lapońska i borówkolistna, wawrzynek wilczelyko, tojad dzióbaty, okrzyn szerokolistny, buławnik mieczolistny, buławnik czerwony, zimoziół północny, kruszczyk rdzawoczerwony, rojownik pospolity.

Wśród projektów ukierunkowanych na zachowanie różnorodności biologicznej oraz czynną ochroną gatunków i siedlisk przyrodniczych Fundusz dofinansował, m.in. następujące przedsięwzięcia:

- ✓ „Realizacja Krajowego Planu Ochrony Kulika Wielkiego w województwie lubelskim” zrealizowane przez Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”. Zadanie stanowiło element projektu pn. „Realizacja Krajowego Planu Ochrony Kulika Wielkiego” współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Przedmiotem dofinansowania była czynna ochrona lęgów kulika wielkiego w ostoi „Żelazna” (powiat bialski i radzyński) oraz w ostoi „Krowie Bagno”

(powiat włodawski). Kulik wielki jest gatunkiem o wysokim statusie ochronnym, wpisanym do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt jako VU – gatunek narażony na wyginięcie, a zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r. objętym ochroną ścisłą, wymagającym ochrony czynnej;

- ✓ „Określenie wybranych parametrów populacji ostrygojada (*Haematopus ostralegus*) w Dolinie Wisły” zrealizowane przez Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Przedsięwzięcie polegało na przymocowaniu 5 loggerów GPS na ostrygojadach gniazdujących w Dolinie Wisły na Lubelszczyźnie w celu rozpoznania arealów osobniczych, tras migracji, obszarów zimowisk i żerowisk tych ptaków. Otrzymane wyniki z loggerów pozwoliły ustalić trasy migracji wiślanej populacji. Zbierane dane o zagrożeniach ptaków podczas migracji i na zimowisku posłużą skuteczniejszej ochronie gatunku. Ostrygojad jest gatunkiem o wysokim statusie ochronnym, wpisanym do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt jako VU – gatunek narażony na wyginięcie, a zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt objętym ochroną ścisłą, wymagającym ochrony czynnej;
- ✓ „Genetyka populacyjna i ocena występowania choroby chytridiomikozy u wybranych gatunków płazów w RPN w 2019 r.” zostało zrealizowane przez Roztoczański Park Narodowy. W ramach projektu dokonano inwentaryzacji miejsc występowania zagrożonych gatunków płazów: rzekotki drzewnej i żab zielonych oraz pobrano próby genetyczne do badań taksonomicznych i histopatologicznych, przeprowadzono analizę molekularną prób genetycznych płazów przez specjalistyczne laboratorium Uniwersytetu Jagiellońskiego. Opracowano raport z badań wraz z zaleceniami przeciwdziałania infekcji.

Przedsięwzięcia z zakresu przyrodniczej rewaloryzacji parków i ogrodów zabytkowych

Na zadania związane z rewaloryzacją parków i ogrodów zabytkowych w 2019 r. Fundusz przeznaczył kwotę **426.345,00 zł**, zawarto **24** umowy dotacji. Specjalistycznym zabiegom leczniczo-pielęgnacyjnym poddawano drzewa w zabytkowych założeniach parkowych, na posesjach kościołów i cmentarzy oraz obiektach ustanowionych jako pomniki przyrody.

Dofinansowanie uzyskały, m.in. następujące przedsięwzięcia:

- ✓ „Konservacja drzewostanu parkowego i przyulicznego na terenie Miasta Puławy zrealizowane przez Miasto Puławy”. W ramach projektu poddano zabiegom leczniczo-pielęgnacyjnym drzewa w obrębie zieleńców miejskich oraz pasów drogowych. Część prac, wykonywanych na 41 drzewach przeprowadzono w obrębie historycznego układu centrum miasta Puławy;
- ✓ „Konservacja drzewostanu w obrębie cmentarza wojennego w Olesinie” zrealizowane przez Gminę Kurów. W ramach projektu poddano zabiegom leczniczo-pielęgnacyjnym 30 szt. drzew;
- ✓ „Prace pielęgnacyjne na dębie Bolko i konserwacja drzewostanu w zabytkowym parku w Hnieszowie” zrealizowane przez Gminę Ruda Huta. W ramach projektu

poddano zabiegom leczniczo-pielęgnacyjnym 6 drzew, w tym jednego pomnika przyrody dąb Bolko w zespole dworsko-parkowym w Hnieszowie. Dokonano również selektywnego karczowania samosiewów.

Ponadto w 2019 r. WFOŚiGW w Lublinie dofinansowywał zadania związane z urządzeniem nowych terenów zieleni. Na ten cel została przeznaczona kwota **188.228,00 zł**, zawarto 11 umów dotacji. Głównymi beneficjentami zadań związanych zarówno z urządzeniem nowych terenów zieleni, jak i rewaloryzacją parków i ogrodów zabytkowych były jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych. Rewitalizowano zielen przy kościołach, szkołach, przedszkolach, ośrodkach szkolno-wychowawczych, domach pomocy społecznej, w pasach drogowych. Dokonywano nasadzeń roślin zwiększających bioróżnorodność, miododajnych, pełniących funkcje ozdobne, rekreacyjne, tworzące pasy zieleni izolacyjnej. Przy wsparciu Funduszu posadzono **4 310 szt.** drzew i krzewów.

Przedsięwzięcia z zakresu restytucji i reintrodukcji gatunków, rehabilitacji zwierząt dziko żyjących i wsparcia funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt, a także zwalczania gatunków inwazyjnych

W ramach niniejszego kierunku działalności WFOŚiGW w Lublinie zawarł 2 umowy dotacji na realizację następujących przedsięwzięć:

- ✓ „Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020” zrealizowany przez Województwo Lubelskie;
- ✓ „Polepszenie stanu ichtiofauny w obwodzie rybackim rzeki Bug” zrealizowany przez Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Chełmie.

Na ten cel w 2019 r. Fundusz przeznaczył kwotę **53.500,00 zł**.

Istotnym przedsięwzięciem z punktu widzenia ochrony przyrody była likwidacja gatunku inwazyjnego – barszczu Sosnowskiego. Na ten cel wydatkowano kwotę **22.919,00 zł**. Fundusz zawarł 3 umowy dotacji z gminami: Fajslawice, Końskowola, Lubycza Królewska.

W okresie sprawozdawczym do WFOŚiGW w Lublinie nie wpłynął żaden wniosek dotyczących wsparcia funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt.

Przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie antropopresji na gatunki i siedliska poprzez optymalne ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, takich jak budowa infrastruktury transportu rowerowego o charakterze ponadlokalnym

W ramach niniejszego kierunku działalności WFOŚiGW w Lublinie udzielił dofinansowania w kwocie **32.150,00 zł** na wykonanie tablic informacyjnych i granicznych w parkach krajobrazowych oraz tablic informacyjno-edukacyjnych, ukierunkowujących ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo. Beneficjentem obydwu projektów było Województwo Lubelskie.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody realizowane w parkach narodowych i rezerwach oraz realizowanych w partnerstwie z parkami narodowymi

Parki narodowe stanowią niezwykle ważną grupą beneficjentów w obszarze ochrony przyrody. W okresie sprawozdawczym realizowały one działania służące utrzymaniu procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów poprzez ochronę obszarów cennych przyrodniczo. Dofinansowanie uzyskały:

- ✓ Poleski Park Narodowy na ochronę ekosystemów wodnych, leśnych i nieleśnych;
- ✓ Roztoczański Park Narodowy na ochronę nieleśnych ekosystemów lądowych;
- ✓ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie na zabiegi czynnej ochrony muraw kserotermicznych w rezerwach przyrody „Las Królewski”, „Podzamcze”, „Broczówka”, „Skarpa Dobrska” chroniony również jako obszary Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Do najciekawszych projektów realizowanych przez parki narodowe należy z pewnością zadanie pn. „Ochrona ekosystemów leśnych i nieleśnych oraz żółwia błotnego w PPN” zrealizowane przez Poleski Park Narodowy. Celem projektu było ograniczenie niekorzystnych zmian w ekosystemach nieleśnych i wodnych Poleskiego Parku Narodowego, optymalizacja stosunków wodnych, zachowanie otwartego charakteru zbiorowisk łąkowych, torfowisk, wrzosowisk, muraw napiaskowych i zbiorowisk synantropijnych, powstrzymanie spadku liczebności i odbudowie populacji zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej Parku. Projekt objął powierzchnię 130 ha parku, a w jego rezultacie obszar ochrony został zwiększony o pow. 17,3602 ha.

PODSUMOWANIE:

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Ochrona przyrody)

FORMA POMOCY	DOTACJA	DOTACJA W RAMACH PJB	ŁĄCZNIE
Liczba zawartych umów (szt.)	53	2	55
Wartość dofinansowania (zł)	1 221 691	135 000	1 356 691

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta (Dziedzina: Ochrona przyrody)

KATEGORIA BENEFICJENTA	Dotacja	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Jednostki samorządu terytorialnego	25	451 212
Parki narodowe, muzeów, ogrodów zoologicznych i ogrodów botanicznych,	3	312 126
Jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych	13	249 594
Stowarzyszenia	6	133 891
Muzea	4	41 268
Inne	3	33 600

1.2 WSPARCIE SŁUŻB RATOWNICZYCH W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Działania WFOŚiGW w Lublinie w obszarze nadzwyczajnych zagrożeń środowiska były ukierunkowane na finansowanie przedsięwzięć z zakresu zapobiegania zagrożeniom, w tym poważnym awariom i likwidacji ich skutków, w szczególności wsparcie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego, doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska, w szczególności ochrony przeciwpożarowej w lasach.

W roku sprawozdawczym Fundusz zawarł 44 umowy na łączną kwotę **dofinansowania 2.105.243,00 zł.**

Ogółem w 2019 r. na nadzwyczajne zagrożenia środowiska Fundusz wydatkował ze środków własnych kwotę **2.765.184,00 zł.** W ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym wydatkowano kwotę **180.000,00 zł.**

Pomoc finansowa Funduszu przeznaczona była przede wszystkim na zakup sprzętu dla jednostek Państwowej i Ochotniczych Straży Pożarnych. Współfinansowano m.in. zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz sprzętu przeciwpożarowego.

Ze środków własnych w okresie sprawozdawczym Fundusz dofinansował zakup:

- ✓ 12 samochodów, w tym 3 dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, 9 dla Państwowej Straży Pożarnej;
- ✓ 10 motopomp;
- ✓ 11 kompletów ubrań specjalnych dla Ochotniczej Straży Pożarnej;
- ✓ 8 kompletów kombinezonów do pracy w wodzie;
- ✓ 15 sztuk aparatów ochrony dróg oddechowych dla Państwowej Straży Pożarnej;
- ✓ 2 turbowentylatorów oddymiających;
- ✓ 4 łodzie ratownicze – 2 dla Ochotniczej Straży Pożarnej, 2 dla Rejonowego WOPR w Zamościu.

Wsparcie dla Państwowej Straży Pożarnej

W ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w okresie sprawozdawczym Funduszu dofinansował zakup 2 samochodów dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie (z przeznaczeniem dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Krasnymstawie i dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie).

PODSUMOWANIE:

**Umowy dotacyjne zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków)**

FORMA POMOCY	DOTACJA	DOTACJA W RAMACH PJB	ŁĄCZNIE
Liczba zawartych umów (szt.)	41	3	44
Wartość dofinansowania (zł)	1 890 243	215 000	2 105 243

**Umowy dotacyjne zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta¹
(Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków)**

KATEGORIA BENEFICJENTA	DOTACJA	
	Liczba (szt.)	Wartość w zł
Jednostki samorządu terytorialnego	10	1 158 496 ²
Ochotnicze Straże Pożarne	30	611 747
Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	1	120 000

2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE

W ramach inicjatyw własnych WFOŚiGW w Lublinie był współorganizatorem międzynarodowej konferencji naukowej pn.: „Ochrona użytkowa zasobów biosfery”. Organizatorem głównym konferencji był Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wydarzenie odbyło się w dniu 18 października 2019 r. Jego celem była prezentacja zasadniczych kwestii związanych z wykorzystaniem zasobów naturalnych w warunkach zrównoważonego rozwoju oraz zasygnalizowanie problemów i zagrożeń związanych z gospodarowaniem zasobami biosfery w wymiarze globalnym, regionalnym i lokalnym. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele środowisk naukowych z Polski i Ukrainy.

3. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE

W ramach osi priorytetowej BIOSFERA Fundusz udzielił 2 pożyczek jednostkom samorządu terytorialnego na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej i Państwowej Straży Pożarnej. Na ten cel przekazano kwotę **740.000,00 zł**. Pożyczki zostały wypłacone w całości w okresie sprawozdawczym.

¹ Umowy zawarte ze środków własnych WFOŚiGW w Lublinie

² W tym dla jednostek PSP – 1.082.696,00 zł, i jednostek OSP – 75.800,00 zł.

PODSUMOWANIE:

**Umowy pożyczkowe zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków)**

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	2
Wartość dofinansowania (zł)	740 000

**Umowy pożyczkowe zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta
(Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków)**

KATEGORIA BENEFICJENTA	POŻYCZKA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Jednostki samorządu terytorialnego	2	740 000

C. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI PRIORYTETOWEJ TECHNOLOGIA

W ramach osi priorytetowej TECHNOLOGIA dofinansowano przedsięwzięcia ukierunkowane na wykorzystanie nowych technologii w obszarze ochrony środowiska. Cele Planu działalności były realizowane poprzez zawieranie i realizowanie umów zgodnie z przyjętymi kierunkami. Dodatkowo w okresie sprawozdawczym były realizowane i rozliczane zadania zgodne z kierunkami Planu działalności, na które zostały zawarte umowy pożyczek przed okresem sprawozdawczym.

Działalność WFOŚiGW w Lublinie objęła finansowanie zadań dotyczących:

- ✓ OCHRONY WÓD (Dziedziny: Ochrona wód, Gospodarka wodna);
- ✓ OCHRONY POWIETRZA (Dziedzina: Ochrona atmosfery);
- ✓ OCHRONY ZIEMI (Dziedzina: Ochrona ziemi).

W ramach osi została również zidentyfikowana potrzeba popularyzacji innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, w tym zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, a także modelowych rozwiązań technologicznych.

1. FINANSOWANIE DOTACYJNE

W ramach osi priorytetowej TECHNOLOGIA dotacje zostały przyznane na działania realizowane w ramach dziedziny Ochrona atmosfery.

Środki dotacyjne były również wypłacane w dziedzinie Ochrona ziemi na realizację „Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” oraz „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, które zawierają się w opisie osi priorytetowej SYNERGIA – zadania realizowane wspólnie z NFOŚiGW.

OCHRONA POWIETRZA

W ramach zadań związanych z poprawą jakości powietrza wsparcie ukierunkowane było przede wszystkim na projekty komplementarne i wspierające realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze – cel komplementarny z kierunkami działań w osi priorytetowej SYNERGIA. W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł **17** umów dotacji na łączną kwotę dofinansowania **851.769,00 zł**. Dofinansowanie najczęściej otrzymywały organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

W okresie sprawozdawczym Fundusz przeznaczył, m.in.

- ✓ **311.339,00 zł** na zadania związane z poprawą efektywności energetycznej w budynkach;
- ✓ **225.850,00 zł** na zadania związane z budową instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- ✓ **20.500,00 zł** na zadania związane z modernizacją kotłowni.

Ogółem w 2019 r. na ochronę atmosfery wydatkowano w formie dotacji kwotę **782.854,00 zł**, w tym **56.878,00 zł** na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych udzielanych przez BOŚ S.A.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł 5 umów dotacji na przekazanie środków finansowych państwowym jednostkom budżetowym na łączną kwotę **1.390.000,00 zł**, z czego kwota **550.000,00 zł** została przeznaczona na zadania komplementarne i wspierające realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Dofinansowanie uzyskały, m.in. następujące przedsięwzięcia:

- ✓ Termomodernizacja Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie;
- ✓ Termomodernizacja budynku Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Parczewie.

Ponadto w 2019 r. WFOŚiGW w Lublinie dofinansował zakup 4 samochodów elektrycznych na potrzeby realizacji zadań kontrolnych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie. W ramach wspierania transportu ekologicznego dofinansowano również budowę trzech dwustanowiskowych stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Na ten cel przeznaczono łącznie kwotę **718.864,00 zł**. Tym samym zrealizowano następujące kierunki Planu działalności:

- ✓ Ograniczanie i unikanie emisji powierzchniowej, a także emisji liniowej;
- ✓ Zakup i wyposażenie pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska.

PODSUMOWANIE:**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona atmosfery)**

FORMA POMOCY	DOTACJA	DOTACJA W RAMACH PJB	ŁĄCZNIE
Liczba zawartych umów (szt.)	17	5	22
Wartość dofinansowania (zł)	851 769	1 390 000	2 241 769

**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta
(Dziedzina: Ochrona atmosfery)**

KATEGORIA BENEFICJENTA	DOTACJA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych	9	377 725
Jednostki samorządu terytorialnego	5	258 625
Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki	1	128 535
Stowarzyszenia	1	61 884
Ochotnicze straże pożarne	1	25 000

2. PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓLORGANIZOWANE

W okresie sprawozdawczym WFOŚiGW w Lublinie był również współorganizatorem konferencji naukowej „Plant – the source of research material”. Organizator główny, Lubelskie Towarzystwo Wspierania Nauk Farmaceutycznych w Lublinie, zaprosił do Nałęczowa naukowców z całej Europy, język angielski był językiem konferencyjnym. Celem spotkania była wymiana doświadczeń dotyczących praktycznego zastosowania roślin w profilaktyce zdrowotnej, farmakologii, kosmetologii i do bioindykacji stanu środowiska oraz nawiązanie współpracy pomiędzy specjalistami z różnych dziedzin naukowych. Konferencja była ukierunkowana na popularyzację innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

Wśród organizatorów konferencji oraz patronów należy wymienić uczelnie lubelskie – Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Medyczny i Uniwersytet Przyrodniczy, a także Ogród Botaniczny UMCS, Polską Akademię Nauk, Polskie Towarzystwo Naukowe oraz inne ośrodki naukowo-badawcze Lubelszczyzny.

3. PRZEDSIĘWZIĘCIA WŁASNE

Jednym z istotnych celów Funduszu na rok 2019 r. w ramach niniejszej osi priorytetowej było wspieranie i popularyzacja innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, w tym zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, a także modelowych rozwiązań technologicznych.

Na podstawie Porozumienia zawartego w dniu 31 maja 2019 r. pomiędzy WFOŚiGW, Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (LAWP), Lubelskim Parkiem Naukowo-Technologicznym S.A. (LPNT) i Puławskim Parkiem Naukowo Technologicznym Sp. z o.o. (PPNT) podjęto współpracę w przedmiocie organizacji konkursu Greeninnovations. Celem konkursu było promowanie proekologicznych metod prowadzenia działalności gospodarczej, w tym oszczędności energii, surowców, wody oraz redukcji odpadów i zanieczyszczeń środowiska. W ramach konkursu przewidziano przyznanie nagród dla innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska stosowanych na terenie województwa lubelskiego przez mikro i małe przedsiębiorstwa. Zgodnie z treścią Porozumienia została również powołana kapituła konkursowa w składzie:

- ✓ Paweł Gilowski – Przewodniczący Kapituły, Prezes Zarządu WFOŚiGW w Lublinie,
- ✓ Leszek Żelazny – Członek Kapituły, członek Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie,
- ✓ Rafał Dziekanowski – Członek Kapituły, Dyrektor Biura WFOŚiGW w Lublinie,
- ✓ Magdalena Filipek-Sobczak – Członek Kapituły, Dyrektor LAWP,
- ✓ Marcin Wieczorek – Członek Kapituły, Prezes Zarządu LPNT,
- ✓ Tomasz Szymajda – Członek Kapituły, Prezes Zarządu PPNT.

Nabór w ramach konkursu został ogłoszony w dniu 1 lipca 2019 r. i trwał do dnia 12 października 2019 r.

Spośród nadesłanych zgłoszeń kapituła konkursowa, wybrała 5 laureatów, przyznając dwie nagrody oraz trzy wyróżnienia. Nagrodzone przedsięwzięcia objęły różne rozwiązania z zakresu ochrony środowiska, tj. gospodarki obiegu zamkniętego (MakeGrow Lab Sp. z o.o. – pierwsza nagroda), efektywności energetycznej (KSJ Sp. z o.o. Zarządzanie nieruchomościami Spółka komandytowa – druga nagroda), rolnictwa ekologicznego (VITAL - AGRO Mariusz Miś, wyróżnienie) i odnawialnych źródeł energii (Marka Pracownia Architektoniczna s.c. J. Gąsiorowski, T. Kozłowski, Gazyfikacja Sp. z o.o., wyróżnienia).

4. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE

4.1 OCHRONA WÓD

Jednym z głównych celów osi priorytetowej TECHNOLOGIA w okresie sprawozdawczym była ochrona wód. Kierunki planu działalności Funduszu obejmowały w tym obszarze finansowanie pożyczkowe działań związanych z:

- ✓ **redukcją zanieczyszczeń wody (Dziedzina: Ochrona wód);**
- ✓ **zmniejszeniem zużycia wody (Dziedzina: Gospodarka wodna).**

4.1.1 Redukcja zanieczyszczeń wody

W zakresie redukcji zanieczyszczeń wód WFOŚiGW w Lublinie zaplanował wsparcie przedsięwzięć związanych, m.in. z budową, rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków oraz budową kanalizacji sanitarnej. W 2019 r. finansowane były również przedsięwzięcia

dotyczące systemowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej, a także indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

W okresie sprawozdawczym WFOŚiGW w Lublinie zawarł **13** umów na łączną kwotę **17.130.580,00 zł**, w tym 12 umów pożyczek na kwotę **17.121.790,00 zł** oraz udzielił 1 dopłaty do kredytu zaciągniętego w Banku Ochrony Środowiska S.A. na kwotę **2.789,00 zł**. Koszt całkowity zadań współfinansowanych przez Fundusz na podstawie umów zawartych w 2019 r. wyniósł ogółem **20.949.230,00 zł**. Udział pomocy Funduszu w przedsięwzięciach stanowił średnio 82% kosztów całkowitych zadań. Głównym beneficjentem Funduszu w realizacji zadań związanych z ochroną wód w 2019 r. były jednostki samorządu terytorialnego. W okresie sprawozdawczym wydatkowano łącznie kwotę **20.337.652,00 zł**, w tym **20.334.863,00 zł** w formie pożyczek oraz **2.789,00 zł** w formie częściowej spłaty kapitału kredytu bankowego. Pożyczki stanowiły 99,99% wypłat.

Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji sanitarnej, w tym budowa przyłączy do kanalizacji sanitarnej

Największą część środków, tj. **17.988.741,00 zł** (w formie pożyczek) Fundusz przeznaczył na budowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej.

W 2019 r. zakończono budowę **86,14 km** kanalizacji sanitarnej, **1,88 km** kanalizacji deszczowej oraz zmodernizowano **4,28 km** sieci kanalizacji sanitarnej. Najwięcej sieci kanalizacyjnej powstało w gminach:

- ✓ Biłgoraj (**17,08 km**),
- ✓ Jeziorzany (**17,02 km**),
- ✓ Międzyrzec Podlaski (**16,16 km**),
- ✓ Uścimów (**12,81 km**),
- ✓ Stoczek Łukowski (**9,83 km**),
- ✓ Kraśnik (**7,64 km**).

Część zadań związanych z budową i modernizacją kanalizacji sanitarnej stanowiła realizację zobowiązań środowiskowych w obszarze ochrony wód, wynikających z prawa Unii Europejskiej poprzez dofinansowanie zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizowane zadania zakładały systemowe rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej. Na zadania te przekazano kwotę **4.119.078,00 zł**. Na terenach aglomeracji ujętych w KPOŚK w 2019 r. wybudowano **59,27 km** oraz przeprowadzono modernizację **4,28 km** kanalizacji sanitarnej.

Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych, przydomowych oczyszczalni ścieków

Na zadanie z zakresu budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych WFOŚiGW w Lublinie przeznaczył kwotę **2.348.911,00 zł**. Najwięcej środków przeznaczono na budowę hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją

sanitarną w miejscowości Białka. Fundusz udzielił na ten cel Gminie Dębowa Kłoda pożyczki w kwocie **3.134.867,00 zł**, z czego w 2019 r. wypłacono **1.259.346,00 zł**. Planowany koszt całkowity tej inwestycji wynosi **5.102.384,00 zł**, a termin zakończenia zaplanowano na 21 maja 2020 r. Zadanie współfinansowane jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W okresie sprawozdawczym Fundusz dofinansowywał również zadania związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków. Na ten cel została przeznaczona kwota **1.089.565,00 zł**, z czego **1.037.978,00 zł** w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej przekazano Gminie Piaski, która wybudowała na terenie gminy **125** przydomowych oczyszczalni ścieków. Projekt ten współfinansowany był w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Zgodnie z regulaminem udzielania dofinansowania zadań dla osób fizycznych na zakup i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków, w oparciu o umowy zawarte w 2018 r. osobom fizycznym w formie pożyczek wypłacono kwotę **48.797,00 zł**. Ponadto w 2019 r. przekazano kwotę **2.789,00 zł** w ramach dopłat do kredytów bankowych dla osób fizycznych na realizację przydomowych oczyszczalni ścieków udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska.

Część środków wydatkowanych Fundusz przeznaczył na dofinansowanie zadań wspieranych ze środków Unii Europejskiej. Na ten cel przekazano w formie pożyczek kwotę **5.028.800,00 zł**, w tym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 kwotę **1.945.476,00 zł** oraz w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 kwotę **3.083.324,00 zł**.

PODSUMOWANIE:

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym

(Dziedzina: Ochrona wód)

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	12
Wartość dofinansowania (zł)	17 127 790

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta

(Dziedzina: Ochrona wód)

KATEGORIA BENEFICJENTA	DOTACJA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Jednostki samorządu terytorialnego	6	14 580 290
Przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej	6	2 547 500

**Efekty rzeczowe i ekologiczne zadań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona wód)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKI	EFEKTY UZYSKANE W 2019 r.
Budowa kanalizacji sanitarnej	km	86,14
Modernizacja kanalizacji sanitarnej	km	4,28
Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	km	1,88
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	129
ilość łącznie przepustowość	m ³ /d	102,16

4.1.2 Zmniejszenie zużycia wody

W zakresie zmniejszenia zużycia wody zaplanowane zostały działania ukierunkowane na racjonalizację gospodarki wodnej. W tym celu w 2019 r. Fundusz zawarł 6 umów na łączną kwotę **8.992.455,00 zł**, w tym 1 umowę pożyczki płatniczej na kwotę **453.548,00 zł**. Dofinansowane zadania dotyczyły przede wszystkim przebudowy i modernizacji stacji uzdatniania wody, modernizacji sieci wodociągowych oraz wymiany wodomierzy.

Ponadto w 2019 r. realizowane były zobowiązania wynikające z umów zawartych w latach poprzednich. W formie pożyczki dofinansowano m.in. przedsięwzięcia dot. przebudowy i modernizacji stacji uzdatniania wody w Jastkowie i w miejscowości Szerokie, gm. Konopnica a także na rozbudowę i przebudowę sieci wodociągowej w miejscowości Chodywańce, gm. Jarczów, Cichobórz i Kosmów gm. Hrubieszów oraz w miejscowości Łotów i Hostynne Kolonia w gminie Werbkowice, w Hrubieszowie i na terenie gminy Opole Lubelskie.

W ramach zadań dofinansowanych przez WFOŚiGW w Lublinie w 2019 r. wbudowano 33,72 km sieci wodociągowej, z czego najwięcej – 26,52 km w gminie Hrubieszów i 4,38 km w gminie Werbkowice. Ponadto zmodernizowano sieć wodociągową o długości 5,47 km w Hrubieszowie, Opolu Lubelskim i w Biłgoraju a także zmniejszono zużycie wody w ilości 18 000 m³ poprzez wykonanie systemu zagospodarowania wody deszczowej w Elektrociepłowni Megatem EC-Lublin i wykonanie instalacji filtracji wody i odwadniania osadów mineralnych w zakładzie kamieniarskim w Łukowie.

PODSUMOWANIE:

**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona wód)**

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	6
Wartość dofinansowania (zł)	8 992 455

**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta
(Dziedzina: Ochrona wód)**

KATEGORIA BENEFICJENTA	DOTACJA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Jednostki samorządu terytorialnego	4	6 792 455
Przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej	2	2 200 000

**Efekty rzeczowe i ekologiczne zadań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona wód)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKI	EFEKTY UZYSKANE W 2019 r.
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	33,72
Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	5,47
Zmniejszenie zużycia wody	m ³ /rok	18 000,00

4.2 OCHRONA POWIETRZA

Istotnym celem działalności Funduszu na rok 2019 r. było zwiększenie udziału produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (OZE). Planowane kierunki działań zakładały finansowanie przedsięwzięć prowadzących do zwiększania udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci ciepłowniczych oraz zadań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków. Głównym celem finansowanych zadań była redukcja emisji szkodliwych zanieczyszczeń do środowiska, w tym tzw. emisja unikniona.

Zwiększenie udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych

Na zadania związane ze zwiększeniem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych, WFOŚiGW w Lublinie przeznaczył najwyższą pulę środków w ramach osi priorytetowej TECHNOLOGIA. W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł 8 umów na łączną kwotę **5.384.842,00 zł** na projekty związane z produkcją energii ze źródeł odnawialnych, w tym 7 umów pożyczkowych oraz udzielił 1 dopłaty do kredytu zaciągniętego w Banku Ochrony Środowiska S.A. W 2019 r. na zadania związane z instalacją odnawialnych źródeł energii WFOŚiGW w Lublinie łącznie przeznaczył kwotę **14.066.417,00 zł** – środki wypłacone na realizację umów pożyczkowych. Większość środków pożyczkowych została wypłacona w ramach zobowiązań z umów zawartych przed okresem sprawozdawczym. Najwięcej środków zostało przeznaczone na budowę farm fotowoltaicznych o mocy do 1 MW – większość z nich była finansowana z dotacji ze środków UE, pożyczki z Funduszu była przeznaczona na pokrycie środków własnych beneficjenta lub dodatkowo na zachowanie płynności finansowej.

Budowa, rozwój i modernizacja lokalnych sieci ciepłowniczych

Na zadania związane z rozwojem i modernizacją lokalnych sieci ciepłowniczych w 2019 r. została wydatkowana kwota **618.000,00 zł**. Dofinansowanie uzyskało, m.in. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Radzynie Podlaskim na wymianę sieci wysokich parametrów na sieć preizolowaną w wysokości **600.000,00 zł**. W okresie sprawozdawczym nie aplikowano o dofinansowanie budowy nowych sieci ciepłowniczych.

Ograniczenie energochłonności w przemyśle, w gospodarstwach domowych i sektorze publicznym, w szczególności w budownictwie, poprawa efektywności gospodarowania energią przez rozwój systemów magazynowania energii

Istotnym kierunkiem działalności Funduszu w 2019 r. było finansowanie przedsięwzięć służących ograniczeniu energochłonności w przemyśle, w gospodarstwach domowych i sektorze publicznym, w szczególności w budownictwie, w tym wspieranie budownictwa niskoenergetycznego – inwestycji polegających na budowie obiektów użyteczności publicznej o niemal zerowym zużyciu energii w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz. Urz. UE L 153 z 18.06.2010 r. s. 13) oraz finansowanie przedsięwzięć służących poprawie efektywności gospodarowania energią przez rozwój systemów magazynowania energii.

W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł **14** umów pożyczek na kwotę **24.402.646,00 zł**, których przedmiotem była poprawa energetyczna budynków, z czego **8** umów pożyczek na kwotę **22.487.900,00 zł**, zostało zawarte na zadania związane z poprawą efektywności energetycznej zgodnie z niniejszym kierunkiem Planu działalności. Pozostałe **6** to umowy pożyczkowe na uzupełnienie wkładu własnego projektów realizowanych w ramach Programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji Programu zawiera się w osi priorytetowej SYNERGIA – działanie realizowane wspólnie z NFOŚiGW.

Pożyczkę uzyskało, m.in. przedsiębiorstwo Inwestprojekt S.A. na dostosowanie budynku gospodarczego do norm energetycznych obowiązujących od 2021 r. W ramach projektu wykonano, m.in. system zarządzania energią, wymieniono oświetlenie na energooszczędne oraz dokonano docieplenia przegród budowlanych zgodnie z założeniami audytu energetycznego.

Na termomodernizację i termorenowację budynków w 2019 r. Fundusz przeznaczył łącznie **3.744.312,00 zł** - środki wypłacone na realizację umów pożyczkowych, z których część została zawarta przed okresem sprawozdawczym. Dofinansowane zadania dotyczyły głównie kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków wykorzystywanych do działalności gospodarczej.

W okresie sprawozdawczym Fundusz dofinansowywał również zadania związane z modernizacją kotłowni. Na ten cel wydatkowano w formie pożyczek kwotę **219.729,00 zł**. Dofinansowanie uzyskało, m.in. zadanie dotyczące modernizacji kotłowni miałowej na gazową w Janowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, której zakończenie planowane jest na

2020 r. Pożyczkę uzyskał również Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu na modernizację systemu odpylania i odprowadzania spalin z kotła typu ERm 3,4 o mocy 2,95 MW w wysokości **101.867,00 zł**.

PODSUMOWANIE:

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym

(Dziedzina: Ochrona atmosfery)

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	23
Wartość dofinansowania (zł)	30 387 488

Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta

(Dziedzina: Ochrona atmosfery)

KATEGORIA BENEFICJENTA	POŻYCZKA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny	1	17 200 000
Przedsiębiorstwa prywatne	6	5 594 842
Jednostki samorządu terytorialnego	5	2 640 000
Spółdzielnie mieszkaniowe	2	2 301 900
Jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych	8	2 050 746
Przedsiębiorstwo energetyki ciepłej	1	600 000

Efekty rzeczowe i ekologiczne zadań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Ochrona atmosfery)³

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKI	EFEKTY UZYSKANE W 2019 r.
Ograniczenie emisji:		
dwutlenku siarki	Mg/rok	4,23
pyłów ogółem	Mg/rok	12,39
tlenków azotu	Mg/rok	1,02
tlenku węgla	Mg/rok	10,6
dwutlenku węgla	Mg/rok	4 689,91
Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	m	905,4
Ilość wybudowanych instalacji fotowoltaicznych	Szt.	26
Ilość wytworzonej energii elektrycznej	kWh	6 295 279
Ograniczenie zużycia energii	GJ/rok	5 215,64

³ Efekty rzeczowe i ekologiczne dotyczą wszystkich zadań w dziedzinie ochrony powietrza dofinansowanych w okresie sprawozdawczym (zadania finansowane ze środków własnych WFOŚiGW w Lublinie + PJB).

4.3 OCHRONA ZIEMI

W 2019 r. Fundusz zawarł 3 umowy pożyczek w obszarze ochrony powierzchni ziemi i gospodarki odpadami na łączną kwotę **2.717.689,48 zł**. Istotnym celem działalności Funduszu w 2019 r. w obszarze osi priorytetowej TECHNOLOGIA było usprawnienie systemu gospodarowania odpadami. WFOŚiGW w Lublinie dofinansował przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów, a także finansowanie projektów dotyczących budowy, rozwoju lub modernizacji instalacji przetwarzania odpadów na surowce użyteczne, łatwo zbywalne lub energię. W roku sprawozdawczym na ochronę powierzchni ziemi i gospodarkę odpadami WFOŚiGW w Lublinie przeznaczył w formie pożyczek kwotę **14.029.870,00 zł**. Większość wypłaconych środków to zobowiązania wynikające z umów zawartych przed okresem sprawozdawczym.

Budowa, rozwój lub modernizacja instalacji przetwarzania odpadów na surowce użyteczne, łatwo zbywalne lub półprodukty, w tym zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów

Na realizację niniejszego kierunku działalności WFOŚiGW w Lublinie przekazał w formie pożyczek kwotę **12.912.181,00 zł**. Głównym celem przedsięwzięć realizowanych przez zakłady zagospodarowania odpadów było dostosowanie do wymagań Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (dalej jako „RIPOK”) o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkanego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców, spełniających wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii oraz zapewniających termiczne przekształcanie odpadów.

Optymalizacja ogólnodostępnych dla mieszkańców punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Na realizację przedsięwzięć dotyczących optymalizacji ogólnodostępnych dla mieszkańców punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych Fundusz przeznaczył w 2019 r. kwotę **420.000,00 zł**. Środki te w formie pożyczki przekazano Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krasnymstawie na zakup fabrycznie nowego samochodu śmieciarki do wywozu nieczystości stałych.

Na rekultywację terenów zdegradowanych przekazano kwotę **771.521,00 zł**, z czego kwotą pożyczki **697.689,00 zł** dofinansowano rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Hrubieszowie, a kwotą dotacji **20.000,00 zł** likwidację dzikich wysypisk na terenie gminy Bełżyce.

Przedsięwzięcia związane z utylizacją wyrobów zawierających azbest uzyskały dotację ze środków WFOŚiGW w Lublinie w kwocie **204.946,00 zł**. Środki te stanowiły udział Funduszu w realizacji Programu priorytetowego pn. „Ogólnopolskiego program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, którego szczegółowy opis zawiera się w obszarze osi priorytetowej SYNERGIA.

PODSUMOWANIE:

**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona ziemi)**

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	3
Wartość dofinansowania (zł)	2 717 689

**Umowy zawarte w okresie sprawozdawczym wg kategorii Beneficjenta
(Dziedzina: Ochrona ziemi)**

KATEGORIA BENEFICJENTA	POŻYCZKA	
	Liczba (szt.)	Wartość (zł)
Przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej	3	2 717 689

**Efekty rzeczowe i ekologiczne zadań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona ziemi)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKI	EFEKTY UZYSKANE W 2019 r.
Rozbudowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	1
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Mg	1 034,89
Zakup środków do transportu odpadów komunalnych	szt.	1
Rekultywacja terenów zdegradowanych	m ²	22 420

**D. DZIAŁANIA WFOŚiGW W LUBLINIE W ZAKRESIE OSI
PRIORYTETOWEJ SYNERGIA**

Działalność Funduszu w ramach osi priorytetowej SYNERGIA koncentrowała się przede wszystkim na wdrażaniu programów priorytetowych NFOŚiGW ze szczególną koncentracją na realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Ponadto ze środków WFOŚiGW w Lublinie zrealizowano szereg działań komplementarnych i wspierających realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Były to zadania związane z edukacją ekologiczną skierowaną do mieszkańców województwa lubelskiego (szczegółowy opis zadań zawiera się w sprawozdaniu w części dotyczącej osi priorytetowej CZŁOWIEK) oraz zadania związane, z produkcją energii ze źródeł odnawialnych oraz poprawą efektywności energetycznej (szczegółowy opis zawiera się w opisie osi priorytetowej TECHNOLOGIA). Ponadto w ramach SYNERGII wsparcie uzyskały przedsięwzięcia z zakresu monitoringu i zarządzania środowiskiem.

1. FINANSOWANIE DOTACYJNE

1.1 MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM

W obszarze osi priorytetowej SYNERGIA Fundusz zawarł **3** umowy dotacji dotyczące monitoringu i zarządzania środowiskiem, których beneficjentem jest Województwo Lubelskie na łączną kwotę **426.503,00 zł**. Środki finansowe zostały przeznaczone, m.in. na

- ✓ Opracowanie programu ochrony środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;
- ✓ Opracowanie raportu z wykonania programu ochrony środowiska województwa lubelskiego za lata 2017-2018;
- ✓ Opracowanie "Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej" wraz z "Prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej" oraz „Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska" wraz z "Prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska" (realizacja w 2020 r.).

W okresie sprawozdawczym ogółem na *inne kierunki pomocy* w 2019 r. wydatkowano kwotę **381.461,00 zł**.

1.2 REALIZACJA PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH

Program Priorytetowy Czyste Powietrze

Celem Programu jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program ukierunkowany jest na wymianę przestarzałych kotłów opalanych paliwem stałym na nowoczesne i ekologiczne źródła ciepła oraz zastosowanie OZE. W przypadku istniejących budynków mieszkalnych dodatkowo dofinansowaniu podlegają prace służące ich poprawie energetycznej, m.in. docieplenie przegród budowlanych, wymiana drzwi i okien. Nabór wniosków rozpoczął się we wrześniu 2018 r. i jest nadal kontynuowany.

Umowa udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na rok 2019 została zawarta w dniu 18 grudnia 2018 r. Budżet Programu na 2019 r. ustalony został w kwocie **90.425.000,00 zł**:

- ✓ **90.000.000,00 zł** – środki NFOŚiGW;
- ✓ **425.000,00 zł** – środki WFOŚiGW w Lublinie.

Z uwagi na wysokie tempo kontraktacji środków w ramach Programu Czyste Powietrze w październiku 2019 r. kwota udostępnionych przez NFOŚiGW środków została zwiększona z **90.000.000,00 zł** do **109.423.702,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym do WFOŚiGW w Lublinie wpłynęło **5 769** wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dotacji **120.272.587,00 zł**, z czego:

- ✓ **5 057** to wnioski dotacyjne;
- ✓ **712** to wnioski dotacyjno-pożyczkowe.

Do dofinansowania zostały wybrane **4 974** wnioski zakładające finansowanie dotacyjne (w tym dotacyjno-pożyczkowe) na łączną kwotę dotacji **106.453.524,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł **2 817** umowy dotacyjne na łączną kwotę **59.197.875,00 zł**.

Wnioskodawcy najczęściej aplikowali o dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w budynkach istniejących, w tym celu zostało złożonych **4 006** wniosków o dofinansowanie. Na realizację przedsięwzięć w budynkach nowobudowanych zostało złożonych **1 785** wniosków. Wymiana źródeł ciepła w budynkach nowobudowanych była możliwa do końca 2019 r.

Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego

W okresie sprawozdawczym WFOŚiGW w Lublinie podpisał porozumienia z 62 gminami województwa lubelskiego w sprawie realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze oraz otworzył 10 biur Programu Czyste Powietrze w powiatach (Białej Podlaskiej, Łukowie, Rykach, Opolu Lubelskim, Janowie Lubelskim, Zamościu, Biłgoraju, Tomaszowie Lubelskim, Hrubieszowie i Krasnymstawie).

Rozwiązania te umożliwiły dotarcie z ofertą Programu do większej liczby mieszkańców województwa lubelskiego, redukując tym samym sygnalizowaną barierę logistyczną. Informacje nt. Programu można uzyskać w gminie, która zawarła z Funduszem Porozumienie (pracownicy gmin zostali odpowiednio przeszkoleni) oraz w najbliższym biurze Programu, który również przyjmuje wnioski o dofinansowanie.

Pod względem ilości złożonych wniosków województwo lubelskie znalazło się na piątym miejscu w kraju.

PODSUMOWANIE:

**Umowy w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona atmosfery)**

FORMA POMOCY	DOTACJA
Liczba zawartych umów (szt.)	2 817
Wartość dofinansowania (zł)	59 197 875

Program priorytetowy pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”

Celem Programu jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie zużycia energii poprzez prowadzoną w budynkach termomodernizację. Beneficjentami

Programu są: podmioty prowadzące działalność leczniczą, podmioty prowadzące muzea, podmioty prowadzące domy studenckie, podmioty będące właścicielami budynków wpisanych do Rejestru zabytków oraz kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe.

WFOŚiGW w Lublinie w ramach podpisanej w dniu 29 maja 2018 r. umowy otrzymał do oceny 53 wnioski, w tym: 48 wniosków dotacyjnych oraz 5 wniosków pożyczkowych wspierających ostatnią grupę beneficjentów tj.: kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe. Budżet środków przeznaczonych na realizację Programu w województwie lubelskim to **65.048.778,00 zł** z czego **58.448.778,00 zł** finansowane ze środków NFOŚiGW oraz **6.600.000,00 zł** finansowane ze środków WFOŚiGW w Lublinie.

W 2019 r. WFOŚiGW w Lublinie zawarł 16 umów na łączną kwotę dotacji **18.410.696,00 zł**, w tym: ze środków WFOŚiGW w Lublinie **1.868.685,00 zł**, ze środków NFOŚiGW **16.542.010,00 zł**. Do 31 grudnia 2019 r. zrealizowano płatności na kwotę **7.060.677,00 zł** w tym: **716.658,00 zł** ze środków WFOŚiGW w Lublinie oraz **6.344.018,00 zł** ze środków NFOŚiGW.

PODSUMOWANIE:

Umowy w ramach Program priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” zawarte w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Ochrona atmosfery)

FORMA POMOCY	DOTACJA
Liczba zawartych umów (szt.)	16
Wartość dofinansowania (zł)	18 410 696

Program priorytetowy pn. „Ogólnopolski Program Finansowania Służb Ratowniczych”

Celem „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych” jest wsparcie w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym m.in. samochodów ratowniczo-gaśniczych, specjalistycznego sprzętu pływającego itd.

W okresie sprawozdawczym dofinansowano zakup 33 samochodów dla jednostek OSP z terenu województwa lubelskiego (w tym 31 samochodów średnich i 2 lekkie) oraz zakup mobilnego zestawu do ratownictwa wodnego (samochód terenowy, ratownicza łódź motorowa z wyposażeniem i silnikiem zaburtowym wraz z przyczepą podłodziową) dla Rejonowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Zamościu.

Na realizację tego programu środki finansowe w kwocie **9.802.640,00 zł** pochodziły z NFOŚiGW, zaś w kwocie **879.941,00 zł** z WFOŚiGW w Lublinie.

PODSUMOWANIE:

**Umowy w ramach Programu priorytetowego pn. „Ogólnopolski Program Finansowania Służb Ratowniczych” zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków)**

FORMA POMOCY	DOTACJA
Liczba zawartych umów (szt.)	34
Wartość dofinansowania (zł)	10 682 581

Program priorytetowy pn. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”

Celem Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Program skierowany jest do są posiadaczy użytków rolnych o pH gleby poniżej lub równej 5,5. Dofinansowaniu podlega koszt zakupu wapna nawozowego lub środka wapnującego. W proces ubiegania się o wsparcie są zaangażowane Okręgowe Stacje Chemiczno – Rolnicze (OSChR), które są odpowiedzialne za nabór wniosków oraz ich ocenę pod względem formalnym i rachunkowym. Na podstawie wniosków przekazanych przez właściwe terytorialnie OSChR Fundusz dokonuje wypłaty środków rolnikom. W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł 339 umów o dofinansowanie. Wypłacono kwotę – **1.076.629,00 zł**, w tym: udział NFOŚiGW – **1.022.797,00 zł**, udział WFOŚiGW – **53.832,00 zł**.

Wypłata środków w ramach Programu jest kontynuowana w 2020 r.

PODSUMOWANIE:

**Umowy w ramach Programu priorytetowego pn. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” zawarte w okresie sprawozdawczym
(Dziedzina: Ochrona ziemi)**

FORMA POMOCY	DOTACJA
Liczba zawartych umów (szt.)	339
Wartość dofinansowania (zł)	1 076 629

Program priorytetowy pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”

Celem Programu jest wzrost ilości unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest. Program skierowany jest do gmin, związków międzygminnych i powiatów, działających na rzecz właścicieli lub posiadaczy obiektów budowlanych na ich terenie. Dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest. W okresie sprawozdawczym Fundusz

zawarł 15 umów o dofinansowanie. Wypłacono kwotę – **409.892,00 zł**, w tym: udział NFOŚiGW – **204.946,00 zł**, udział WFOŚiGW – **204.946,00 zł**.

PODSUMOWANIE:

Umowy w ramach Programu priorytetowego pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” zawarte w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Ochrona ziemi)

FORMA POMOCY	DOTACJA
Liczba zawartych umów (szt.)	15
Wartość dofinansowania (zł)	470 432

2. FINANSOWANIE POŻYCZKOWE

Program Priorytetowy Czyste Powietrze

Umowa udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie pożyczek i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na rok 2019 została zawarta w dniu 18 grudnia 2018 r. Budżet Programu na rok 2019 ustalony został w kwocie **24.500.000,00 zł**:

- ✓ **21.000.000,00 zł** – środki NFOŚiGW;
- ✓ **3.500.000,00 zł** – środki WFOŚiGW w Lublinie.

W okresie sprawozdawczym w ramach Programu do WFOŚiGW w Lublinie wpłynęły **734** wnioski zakładające finansowanie pożyczkowe na łączną kwotę **17.312.740,00 zł**, z czego:

- ✓ **22** to wnioski pożyczkowe;
- ✓ **712** to wnioski dotacyjno-pożyczkowe.

Do dofinansowania zostało wybranych **277** wniosków zakładających finansowanie pożyczkowe (w tym dotacyjno-pożyczkowe) na łączną kwotę pożyczek **5.617.935,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym Fundusz zawarł **173** umowy pożyczkowe na łączną kwotę **3.360.574,00 zł**.

PODSUMOWANIE:

Umowy w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze zawarte w okresie sprawozdawczym (Dziedzina: Ochrona atmosfery)

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	173
Wartość dofinansowania (zł)	3 360 574

Program priorytetowy pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”

W okresie sprawozdawczym Fundusz udzielił **6** pożyczek na kwotę **1.914.746,00 zł** na pokrycie wkładów własnych w ramach realizacji umów o dofinansowanie w ramach Programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”. Umowy te zostały zawarte ze środków własnych WFOŚiGW w Lublinie.

PODSUMOWANIE:**Umowy w ramach Programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”****(Dziedzina: Ochrona atmosfery)**

FORMA POMOCY	POŻYCZKA
Liczba zawartych umów (szt.)	6
Wartość dofinansowania (zł)	1 914 746

Program priorytetowy pn. „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”

Celem Ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji umieszczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Beneficjentami Programu są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Program zakłada udzielanie pożyczek z opcją umorzenia do 50% wartości udzielonej pożyczki.

W ramach naboru ogłoszonego w 2019 r. zostało złożonych 14 wniosków o pożyczkę, na łączną kwotę wnioskowanych środków **48.970.432,00 zł**. Zawarcie umów z wnioskodawcami planowane jest w 2020 r.

VI. ZAKOŃCZENIE

Działalność Funduszu w 2019 r. koncentrowała się przede wszystkim na wdrażaniu niektórych programów priorytetowych NFOŚiGW ze szczególną koncentracją na realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Ponadto w okresie sprawozdawczym WFOŚiGW w Lublinie realizował zadania i cele ustawowe polegające, m.in. na udzielaniu niskooprocentowanych pożyczek, na realizację których została zaangażowana największa część środków finansowych Funduszu. Środki dotacyjne zostały w pierwszej kolejności przeznaczone na realizację programów priorytetowych. Dotacyjnie wspierane były również zadania podmiotów non-profit związane z edukacją ekologiczną, ochroną przyrody, nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz przedsięwzięcia komplementarne i wspierające realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze.

W 2019 r. Fundusz podjął współpracę z NFOŚiGW w ramach wspólnej realizacji trzech nowych Programów priorytetowych:

- ✓ „Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, którego celem jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych,
- ✓ „Ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, którego celem jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji umieszczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
- ✓ „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, którego celem jest wzrost ilości nieszkodliwionych odpadów zawierających azbest.

Ponadto wspólnie z NFOŚiGW Fundusz kontynuował realizację trzech programów priorytetowych, w ramach których współpraca została rozpoczęta w 2018 r.:

- ✓ „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych,
- ✓ „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych”, którego celem jest wsparcie w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń,
- ✓ „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, którego celem jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie zużycia energii w budynkach.

Jednym z priorytetów WFOŚiGW w Lublinie w okresie sprawozdawczym było podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa lubelskiego,

w szczególności w zakresie skutecznej walki ze smogiem, segregacji odpadów oraz propagowania kultury dbałości o środowisko. W 2019 r. Fundusz zorganizował lub współorganizował szereg przedsięwzięć promujących postawy prośrodowiskowe, kształtowanie kultury dbałości o środowisko, w szczególności podejmowania decyzji konsumenckich z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, a także podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko, a stylem zdrowego trybu życia.

Działania Funduszu objęły również na wspieraniu i popularyzacji innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, w tym zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, a także modelowych rozwiązań technologicznych.

W okresie sprawozdawczym WFOŚiGW w Lublinie zawarł łącznie:

- **3398** umów dotacyjnych na łączną kwotę dofinansowania **98.746.898,00 zł**, w tym:

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Liczba (szt.)	Kwota (zł)
Program Priorytetowy Czyste Powietrze	2 817	59 197 875⁴
Program Priorytetowy pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”	16	18 410 696
Program Priorytetowy pn. „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”	34	10 682 581
Program Priorytetowy pn. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”	339	1 076 629
Program Priorytetowy pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”	15	470 432
Przekazania środków finansowych państwowym jednostkom budżetowym	10	1 740 000
Umowy dotacji zawarte ze środków własnych WFOŚiGW w Lublinie	167	7 168 685

- **219** umów pożyczkowych na łączną kwotę dofinansowania **63.325.997,00 zł**, w tym:

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Liczba (szt.)	Kwota (zł)
Umowy pożyczek zawarte ze środków własnych WFOŚiGW w Lublinie	46	59 965 423
Umowy pożyczek zawarte w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze	173	3 360 574

⁴ Wskazane wartości dotyczą wyłącznie umów zawartych w 2019 r. W ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w okresie sprawozdawczym Zarząd WFOŚiGW w Lublinie podjął uchwały w sprawie wyboru do dofinansowania w formie dotacji **4 974** projekty na łączną kwotę dofinansowania **106.453.524,00 zł**.